

WEISGÄRBER, SEU AD ALUTARIOS.

Supremum in topographicis tabellis nostris locum, ordine, quem secuti hactenus, obtinent suburbia gemina : ad *Alutarios* unum (unter denen Weisgärbern) collis *Fragorum* alterum (Erds Berg.) Illius unde petenda nominis origo, qui vernaculam nōrint, facile intelligunt ; alutarios scilicet nomen loco dedisse, qui ad Danubii ripas, pellibus in corium aptandis opportunissimas, non pauci confederant : quorum etiam opificii signa in scuto hodiedum visuntur. His tamen plurimis in ripam fluminis alteram migrantibus, laniones hortulanique succedere, qui hodie potissimam loci partem incolunt.

Ab urbis fronte ortum obtinuit ; dextro verò latere Viæ Regiæ obversum : sinistrum Danubius alluit ; tergum colle fragorum (Erd-Berg) premente, quocum passus mille octingentos in longum æquat ; in latum, quā maximè diducitur, mille trecentos quinquaginta computat. Areæ utriusque Capacitas est pedum quadratorum 1959000.

Ædes non à fastu, & magnificentia, sed apta incolarum negotiis, ac commoditatibus structura laudatas sexaginta, cives ter mille ducenti & triginta quatuor incolunt.

Magistratûs urbani juribus subduntur : sacrorum cura penes Metropolitanam Divi Stephani Ecclesiam est, à qua Paræcialis potestatis Vicarii constituuntur, qui ipso in suburbio incolarum salutis propiùs excubent.

*Ad WEISGARBER 1. D. Gagstatter. 2. Templ. S. Margarethæ. 3. D. de Albrechtsburg. 4. Locus supplicii ad rogam.
In ERDBERG. 5. Templ. S. Petri, et Pauli. 6. D. Köfser. 7. Riedhaus.*

Ædes sacra jam olim Divæ Margarethæ dicata , priusquam hostis barbarus ad urbem adventaret , suburbii frontem occupabat ; ea tamen ab iisdem barbaris solo æquata , in locum , quem hodie obtinet , Anno 1690. translata est , fundô , cui insidet , Domini Distler liberalitate ad id donato. Ipse Augustissimus Cæsar LEOPOLDUS I. cum lapidem in fundamenta hujus primum demitteret , simul mille Rhenensium donô , operis cæpti structuram promovit : quæ ubi perfecta , Divæ eidem , cui prior ædes , ritu Ecclesiæ solemni dicata , civium subinde larga pietate exculta aris , iconibus , ornatûque cætero illustrata est. Colossum insuper , ut & viatorum in Numen pietatem excitaret , civium nonnemo SS. Triadis honoribus in via publica excitavit.

Præter D. ab Albrechtsburg Domum & vastitate & elegantia conspicuam , cui hortus insuper ad elegantiam & voluptatem constructus adjacet ; hortos minores seu pomiferis arboribus confitos , seu herbarum feraces octuaginta excolit.

ERDBERG.

ERdberg , quod & alii Erdbeer à *Colle fragorum* fertili veriùs dictum volunt , quem primitium veris fructum suo etiam in scuto refert , à tergo antè dicti suburbii inter eosdem laterum limites ad valla usque protenditur.

Dum exercitus Turcicus ad urbem hostilibus armis cingendam adventaret ; furorem , quem urbi minabatur , in suburbii hujus incolas primum exercuit : siquidem inopinatò sævis armis oppressos crudelitas barbara aut cecidit ferociter , aut in captivitatem ipsa morte immitiorem abduxit , ædibus civium igne vastatis. Attamen è cineribus reparatum non indecoram modò faciem induit ; civibus siquidem bis mille sexcentis

tis frequens, ædes trecentas suo ambitu continet, plateis compluribus hinc & inde transitum aperientibus.

Vicedominatui alias incolæ tributa pendunt; verum locô (Hypothecæ, ut vocant, nomine) urbi tradito, Magistratui urbano nunc parent.

Alius ponè pagellus, nomine, & re (Dörffl) paucis abhinc annis succrevit, quem ædes exiguæ quinquagenæ numerô in fundo RR. PP. Augustinianorum excitatæ componunt. Idhis proprium, quod post coloni obitum ad loci dominos recidunt ædes.

Ædem SS. Apostolis Petro & Paulo sacram suo incolæ ipsi ære extruxerunt; ut pietati, devotionique vacare ibidem liceret. Ad hæc colossos duos Virginæ Matri dicatos majorum pietas Anno 1679. posuit.

Nec à Palatiis, nec à viridariis locus cæteroque sibi celebritatem accersit; hortos tamen herbis, de quibus urbis potissimæ mensis providet, assiduo incolarum sudore excolit, non sine laboris sui fructu uberrimo.

De fertilitate hortorum herbariorum in Erdberg.

A Spice dispositos incerta lege penates,
 Junctaque sunt laribus, quæ juga culta suis.
 Thessalicis non illa quidem stant æmula pratis,
 Aut sacra, quæis celebret rura fat apta Pales:
 Deducâtque suas Gargeticus hospes Athenas,
 Formet ubi molles picta per arva Sophos.
 Non viret hic Paphiæ Veneri ploratus Adonis,
 Flavæque quæ Phæbum Caltha tuetur amans:
 Non puer auricomo pallet Narcissulus ore,
 Alba nec in cœlum lilia colla levant:

Exulat his omnis florum respublica pratis,
 Non tamen hinc terra est fertilitate minor.
 Brassica, Lactucæ, Nasturtia, Rósque marinus
 Carpitur hinc mensis ampla Vienna tuis.
 Lautis Asparagus quoties venit inde palatis?
 Seu Raphani, aut peregris salvia grata plagis.
 Inde salutiferas carpit Podalyrius herbas,
 Et legit hortenses in medicamen opes.
 Dum tamen his miscet Conjux aconita marito,
 Quæ vitam reparat, dat quoque terra necem.
 Da vatem, dignis prata hæc qui versibus æquet,
 Illa dabunt capiti laurea ferta suo.

